

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 19.12.2022
Sayı: 3823

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 19/12/2022 16:35
Sayı: E-120.10-1135904

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'nin farklı ekosistem özellikleri ile sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin doğal zenginliği, tüm yaşam alanlarına yansımıştır. Ancak, kuraklık başta olmak üzere, iklim krizinin etkileri, bu ekolojik zenginliklerin en önemlilerinden sulak alanlarını yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmaktadır. 487 kuş türüyle neredeyse tüm Avrupa'daki kuş türlerinden daha fazla türe ev sahipliği yapan Türkiye'nin sulak alanları çölleşirken, kuş ve balık popülasyonu da hızla tükenmektedir. Eskişehir'in Sivrihisar İlçesi'nde yer alan ve ülkemizin önemli kuş gözlem alanlarından olan Balıkdamı Kuş Cenneti de ekolojik yıkım tehdidi altındadır. Sivrihisar Balıkdamı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nı korumak, tüm yönleri ile durum tespiti gerçekleştirerek önlem almak için Anayasa'nın 98. Maddesi ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddesi uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Dr. Jale Nur SÜLLÜ

CHP Eskişehir Milletvekili

Dr. İlhami Özcan AYDIN
Tekirdağ Mv.

Utku Gökmen
Eskişehir Mv.

Süleyman ÖZCAN
Muğla Mv.

Cetin ARIK
Kayseri Mv.

Yunus Emre
İstanbul Mv

Y. Kaya

Yıldırım KAYA
Ankara Mv.

Candan YILMAZ
Tekirdağ Mv.

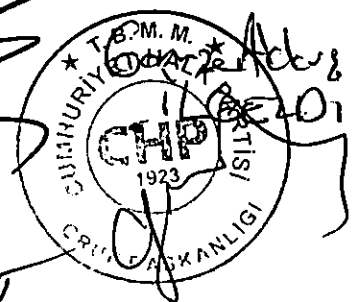
Murat BAKAN
İzmir Kültür ve Turizm Bakanlığı
M.Bakan

Cu
Othman KARIZMA
Bursa Mv

Sibel ÖZDEMİR
İSTANBUL Mv.

Konur Balo
İzmir Mv.

Polat Şaroğlu
Tunceli Mv.

GEREKÇE

Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili, son derece zengin göl ve akarsu kaynaklarına sahip bir ülke olmasına karşın, su stresi çeken ülkeler sınıfında yer almaktadır. Dünyada, iklim krizinin etkileriyle artan orman yangınları ve aşırı sıcaklar, yanlış arazi kullanımı ve nüfusun da artışıyla su krizini beraberinde getirmiştir. Yaşanan su krizi, sadece insanlığı değil, tüm canlı varlığını da etkilemektedir.

Dünya'daki canlı türlerinin %40'ının yaşadığı ve ürettiği sulak alanlarda kuraklık başta olmak üzere, yapılaşma, kontrolsüz tarım, bilinçsiz avlanma sebepleriyle yok olmaktadır. Ramsar Convention on Wetlands tarafından yayımlanan “Küresel Sulak Alan Görünümü” raporuna göre, Dünyadaki sulak alanlarda yaşanan kaybın yaklaşık %35'inin 2000'den bugüne gerçekleştiği görülmektedir. Doğal Hayatı Koruma Vakfı'nın “Yaşayan Gezegen” Raporu'na göre ise 1970-2012 yılları arasında omurgalı canlı popülasyonlarında yaşanan en büyük azalma, %81 ile sulak alan türlerinde meydana gelmiş olup; bunların %25'i yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Ülkemizde sulak alanlar kuşların iki önemli göç yolu üzerinde bulunmaktadır. Kuş türleri bakımından zengin bir coğrafya olan Türkiye, pek çok türün de en çok ya da tek yaşadığı bölge olma özelliğine sahiptir. Bununla birlikte, Türkiye'deki kuş türleri de sulak alanlarda yaşanan ekolojik yıkıma bağlı olarak, yok olma tehdidiyle karşı karşıya olup; Türkiye'deki 491 kuş türünden 52'si yok olma tehlikesi altındadır.

Eskişehir ili, Sivrihisar İlçesi'nin 40 km kadar güneyinde bulunan Balıkdamı Kuş Cenneti, Türkiye'de bu türlerin önemli bir kısmına ev sahipliği yapan Sakarya nehrinin oluşturduğu taşkın alanlarının günümüze dek kurumadan kalan en önemli örneğidir. Türkiye'nin en büyük sulak alanlarının başında gelen alan yaklaşık 30 bin dönümdür. Balıkdamı Kuş Cenneti, Asya'da yaşayan yabanıl su kuşları için batıdaki son durak özelliği de taşımaktadır. Bölge ayrıca, kuzey ve güney ülkeleri arasında mevsimlik göç eden kuşlar için de en önemli konaklama noktalarından biridir. Göçmen kuşların konaklamasına sebep olan etkenlerden biri de alanda yeterli sayıda balık olmasıdır. Sakarya Nehri'nin zengin balık kompozisyonuna sahip olmasında en etkin faktör de Balıkdamı'dır. Çünkü bölge tatlı suda yaşayan bir balığın isteyeceği tüm koşulları fazlasıyla sağlamaktadır. Balıkdamı ve Karaçayır mevkii, doğal balık, kerevit, Kanada Kavağı gibi, sit alanının ekolojik yapısına uygun üretim amaçlı projelere için de elverişli bir ortam sunmaktadır. Bu bölgede gerçekleştirilecek üretim

bölge halkına geçim kaynağı olabileceği gibi, ülke ekonomisine de katkı sağlayabilecek çok büyük potansiyelin olduğu atıl alanlardan yararlanılmasını hayata geçirecektir.

Oysa ki, Sivirihisar Balıkdamı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, kuraklık, çevre kirliliği, sazlık yangınları, kaçak avcılık ile yok olma tehdidi altındadır. Ayrıca, Devlet Su İşleri'nin alanın tamamını etkileyecek olan Yukarı Sakarya Sulama Projesi, Balıkdamı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası için en önemli tehdit olarak görülmektedir. Proje kapsamında sulak alanın batı bölümünün tamamen kurutularak tarım alanına dönüştürülmesi, doğu bölümünün ise yaklaşık 500 hektarlık bir gölete dönüştürülmesi planlanmaktadır. Proje sonunda Balıkdamı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, doğal sulak alan karakterini tamamen yitirecek ve kurak tarım alanlarına dönüşecektir.

Bölgede yer alan Ertuğrul (Yakapınar) mahallesinin tapulu arazilerinin bulunduğu Yakapınar Özü Vadisindeki tarım alanları ise halihazırda sulama suyu sorunu yaşamaktadır. Bölge halkı, geçmişte kendi tapulu arazileri sulama planlaması içinde olmasına karşın, Balıkdamı'nın korunması gerekliliğine inanmış ve sit sahası gösterilmesine rıza göstermeleri sonucu, arazileri sulanamaz hale gelmiştir. Sakarya Nehri bu vadiden geçmesine karşın, debinin yetmediği gerekçesiyle DSİ 3. Bölge tarafından sulama istekleri karşılanmayan Karaçayır mevkiinde, bölgeye yapılacak olan regülatör ile su seviyesinin yükselmesi sağlanarak hem binlerce dönümün sulanması gerçekleştirilebileceği hem de Balıkdamı'nın kurummasının önlenebileceği öngörülmektedir. Bölge halkının yapılacak regülatör ile sulama suyu ihtiyacının karşılanmaması halinde, alternatif su kaynakları yaratılarak tarım arazilerinin sulama gereksiniminin karşılanması gerekecektir.

Bölgede Balıkdamı Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nda etkili koruma ve rehabilitasyon çalışmalarının yapılması, ekosistem açısından önemli olduğu kadar, sulama sorunu yaşanan arazilerde tarım yapılabilmesi için sorunların saptanması, çözüm yollarının geliştirilmesi, ayrıntılı bir araştırma yapılmasını gerekli kılmaktadır. Gerekli önlemlerin alınması, mevcut kuş türlerinin, balık çeşitliliğinin korunması ve popülasyon yoğunluklarının artması, tarla balıkçılığının bölgede geliştirilerek bölge ile ülke ekonomisine katkı sağlanması ve bölgedeki kuraklığın önlenmesi için, Anayasa'nın 98. Maddesi ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ve 105. Maddesi uyarınca, Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sayıli Meclis Arastırması Önergesinin İmza Çizelgesi

